

Forslag til en Dagsorden, er den, at Staten i det hele taget skal tage den Slags Ting i sin Haand, og naar det er Tanken, der ligger bagved Forslaget, maa det ærede Medlem og det Parti, han tilhører, være af den Anskuelse, at Staten bedre end private egner sig til at dirigere vor Seddel-emission.

Dertil er for det første at sige, at Betingelsen for, at en eller anden Forretning med Held kan drives af Staten, maa være, at den kan drives efter faste bestemte Planer. Derfor kan Staten med Held drive Jernbaner, da denne Virksomhed kan ordnes efter en fast, bestemt Plan, kan undergives en regelmæssig Ordning. Derimod paa et Omraade som Bankvæsenet, hvor det netop i allerhøjeste Grad drejer sig om at følge med de økonomiske Svingninger i Tiden, der er en Statsinstitution ikke i den Grad bevægelig og i Stand til at følge med de skiftende Konjunkturer som en Privatbank. Altsaa, alene den Grund, at Staten som Leder af en Bank vil komme til at arbejde for tungt og for stift, maa egentlig være tilstrækkelig til, at vi maa sige: Nej, vi kunne ikke nøjes med at have en Statsbank, vi maa have en Privatbank, som er i Stand til at følge med de økonomiske Konjunkturer.

Men der er mange andre Grunde, der tale for, at Staten ikke selv opretter en Bank. Jeg skal saaledes nævne den underlige Situation, vi vilde komme ind i, hvis Staten oprettede en Bank, som Staten selv skulde kontrolere. Hvilken mærkværdig Situation vilde det ikke være, at Staten kom til at kontrolere sin egen Forretningsførelse, og hvem skulde staa over Statsbanken og lede den? Staten maatte altsaa være sin egen Kontrolør. En saadan Situation er altid uheldig; men særlig uheldig bliver den, hvor det gælder om at tage Hensyn til de skiftende Konjunkturer, hvilket en Privatbank kan gøre i en ganske anden Grad.

Der kan ogsaa nævnes det, som det ærede Medlem for Mariibo Amts 2den Valgkreds (Chr. Reventlow) nævnte ved 1ste Behandling, hvorledes det vilde gaa en Statsbank i Krigstid. Naar vi lovgive om en Sag som denne, maa vi nemlig huske, at det jo dog væsentlig er af Hensyn til de urolige Tider, vi lovgive. I de Tider, hvor vi have rolige Forhold og økonomisk Udvikling, er det ingen Sag at dirigere en Seddelbank; da ville ikke blot private, men maaske ogsaa Staten kunne gøre det. Men i de Tider, hvor Banken skulde staa sin

Prøve, i de urolige Tider, under urolige Forhold eller i Krigstid, vil en Statsbank være hjemfalden som et godt Bytte. I det Øjeblik, vi have en fjendtlig Invasion her i Hovedstaden — og det er en Mulighed, som ikke er helt udelukket, — da vil Fjenden ganske utvivlsomt tilvende sig alle de Midler, der ligge i en Statsbank, hvorimod en Privatbanks Midler ere folkeretligt beskyttede. At dette ogsaa bliver overholdt, ses af, hvad der skete under den tyske Invasion i Paris under den fransk-tyske Krig, hvor den private Bank, Banque de France, blev skaanet, til Trods for, at Tyskerne saa sandt ikke den Gang fore med Lempe i Pengesager overfor Franskændene.

Der er altsaa gode praktiske Grunde til ikke at gaa over til en Statsbank, og selve Historien giver os ogsaa Bevis for, at Statsbanker ikke ere heldige. Nu vil det ærede Medlem henvise til, at man har en Statsbank i Sverige; men som den højtærede Justitsminister gjorde opmærksom paa ved Sagens første Behandling: Sverige har ikke mindre end 4 Gange i det forløbne Aarhundrede haft en Seddelreduktion. Nu skal man ikke saa meget hænge sig i de 4 Gange; thi det, Sverige gjorde i 4 Gange, sidste Gang i 1840, var, om jeg husker ret, i Virkeligheden det samme, som Danmark gjorde paa en eneste Gang, i 1813. Vi toge den Gang et Skridt, der var nok saa radikalt, og slap derved over det paa een Gang, medens Sverige maatte døje en Seddelreduktion 4 Gange, om jeg husker ret. Altsaa, den svenske Rigsbank, Rigets Stænders Bank, er i Virkeligheden ikke noget, der taler til Fordel for det ærede Medlems Tanke om en Statsbank. Og se vi saa hen til Rusland, det andet Land med Statsbank, som nævnes, saa ere Forholdene saa vist ikke lystelige derovre. Vi vide alle, hvorledes Papirsrublen har været i lav Kurs lige indtil de sidste Tider, og først for 4—5 Aar siden lykkedes det Rusland at hæve sine Papirspenge til pari Kurs. Altsaa, der kan ikke tales om, at de Ulykker, Seddelvæsenet har bragt med sig, ligge saa langt tilbage, at vi ikke behøve at tage Hensyn til dem. Nej, de ligge klos op ad os den Dag i Dag, og vi kunne gaa hele den civiliserede Verden igennem, saa ville vi finde, at Landene den Dag i Dag sidde med Ulykker, der ere Reminiscenser fra de Tider, hvor Seddelvæsenet har været i Uorden rundt om i de forskellige Stater. Jeg kunde nævne, at f. Eks. Østrig den Dag i Dag har Rester af uindløselige Statspapirspenge. De